

Subject Area
Finance

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 98
PP: 1840-1846

Arrival
14 April 2022
Published
30 May 2022
Article ID Number
62437

Article Serial Number
27

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/sssj.62437>

How to Cite This Article
Ulusoy, T. & Saeed, M.
(2022). "İklim Girişimciliği Nedir?: Yeşil Girişimcilik İle Benzerlikler Ve Farklılıklar Açısından Teorik Bir Değerlendirme"

International Social
Sciences Studies Journal,
(e-ISSN:2587-1587)
Vol:8, Issue:98; pp:1840-1846

Social Sciences Studies
Journal is licensed under a
Creative Commons
Attribution-NonCommercial
4.0 International License.

İklim Girişimciliği Nedir?: Yeşil Girişimcilik İle Benzerlikler Ve Farklılıklar Açısından Teorik Bir Değerlendirme

What Is Climate Entrepreneurship?: A Theoretical Evaluation In Terms Of Its Similarities And Differences With Green Entrepreneurship

Tolga ULUSOY¹ Mohammed SAEED²

¹ Prof.Dr. Kastamonu Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi, Finans Ve Bankacılık Bölümü, Kastamonu, Türkiye
² Doktora Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye

ÖZET

Günümüz koşullarında rekabet artışı ve bilgi teknolojisindeki gelişmeler üretim zincirinin köklü bir şekilde değişmesine neden olmuş ve bu değişimler ekolojik çevre üzerinde olumsuz sorunlar yaratmıştır. Bu çalışma ile küresel ısınmaya bağlı olarak ortaya çıkan iklim değişikliğinin dünyayı tehdit eden çevresel sorunlara bürünmesi sonucu sürdürülebilir dinamiklik için işletmelerin görev ve etkilerinin neler olması gerektiği belirlenmeye çalışılmıştır. Ekonomik ve çevresel bozulmaların önlenmesi amacıyla girişimcilik faktörleri yardımcı unsurlar arasında yer almaya başlamıştır. Sürdürülebilir kalkınma ve çevreyi korumak için girişimciliğin çevresel yeniliklerle bütünleşmiş olması işletme ve kuruluşlarda ana amaç; çevreye öncelik verilerek faaliyetlerin gerçekleşmesi olmalıdır. İşletmelerin faaliyetlerini etkin bir şekilde gerçekleştirip sürdürülebilir performans için temel unsur olarak sosyal sorumluluk bilinciyle çevreye verilen zararın en aza indirilmesi amaçlanmalıdır. Bu çalışmanın ana amacı Türkçe literatürde neredeyse değinilmeyen "iklim girişimciliği" kavramını açıklamak, iklim girişimciliği ve yeşil girişimcilik kavramları arasındaki temel benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koymaktır. Çalışmanın ana hedefi ise iklim girişimciliği tanımını Türkçe literatürde daha çok anılır olmasını sağlamak ve bu konuda bundan sonra yapılacak olan çalışmalara temel teşkil etmektir.

Anahtar kelimeler: Girişimcilik, İklim girişimciliği, Yeşil girişimcilik,

ABSTRACT

In today's conditions, the increase in competition and the developments in information technology have caused a radical change in the production chain and these changes have created negative problems on the ecological environment. In this study, it has been tried to determine what the duties and effects of enterprises should be for sustainable dynamism as a result of the climate change that arises due to global warming, as a result of the environmental problems that threaten the world. Entrepreneurship factors have started to take place among the auxiliary elements in order to prevent economic and environmental deterioration. The main purpose of enterprises and organizations is to integrate entrepreneurship with environmental innovations in order to protect the environment and sustainable development; The activities should be carried out by giving priority to the environment. It should be aimed to minimize the damage to the environment with the awareness of social responsibility as the basic element for the sustainable performance of the businesses by performing their activities effectively. The main purpose of this study is to explain the concept of "climate entrepreneurship", which is almost not mentioned in the Turkish literature, and to reveal the basic similarities and differences between the concepts of climate entrepreneurship and green entrepreneurship. The main goal of the study is to make the definition of climate entrepreneurship more popular in the Turkish literature and to form the basis for future studies on this subject.

Key Words: Entrepreneurship, Climate entrepreneurship, Green entrepreneurship

1. GİRİŞ

İşletmelerin faaliyet alanları genişledikçe sektörde tutunabilmek bilmek için firmaları rekabet avantajı kazandıracak değerler arayışına sürüklemiştir. Bu değer arayışı içerisinde işletmeler ekonomik anlamda büyürken doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi sonucu bio çevre üzerinde tarif edilemez sonuçlara yol açmışlardır. Bu durum ekolojik dengesizlik ve ekonominin birbirinden etkilendiğini göstermiş dolayısıyla birlikte ele alınması gerekliliğini ortaya koyarken çevrede sürdürülebilirlik ve yaratıcılık faaliyetleri ile sonuçlanmıştır. Bu duruma paralel olarak yapılandırılmamış organizasyon ve bireylerde çevre ile ilgili endişeleri artırmış ve bu endişeler doğrultusunda küresel pazarlarda çevreye zarar vermeyen ürünlerin tercih edilmesi ile iklim değişikliğine karşı direniş gösteren çevrenin korunması ve iyileştirilmesini esas alan yaklaşım yeşil girişimcileri ön plana çıkarmıştır. Girişimcilik ilkelerini kullanarak çevrenin koruma altına alınması için sosyal değer yaratan çevresel eksenleri işinde birleştiren girişimciler ekonomik kalkınma için önemli faaliyetler arasında yer edinmeye başlamışlardır.

Küresel ısınmaya bağlı olarak atmosferde meydana gelen olumsuz değişimlere bu değişimler ise iklim değişikliğine sebep olmuştur. İklim değişikliğine bağlı ortaya çıkan sera gazı emisyon etkilerinin hafifletilmesi ve azaltılması düşüncesiyle karbon ticaretine konu olan mevcut kaynakların en az maliyetle elde edilmesi evrensel bir problem haline gelmiş ve karbon piyasalar oluşturulmuştur. Emisyon ticareti kapsamında Kyoto protokolü ile birlikte ulusal düzeyde programlar oluşturulmuş ve programlarla yüksek oranda karbon kullanan işletmelere sınırlamalar getirilirken aynı zamanda bu birimleri fiyatlandırarak temiz teknoloji kullanmaya teşvik etmede yönlendirmiştir.

İktisadi büyüme ve iklim değişikliğiyle birlikte bireylerin ve firmaların faaliyetleri sonucu meydana gelen karbon gazının yarattığı salınımları azaltmak ve denkleştirmek amacıyla karbon piyasaların oluşturulması gerekli kılınmıştır. Karbon piyasalar küresel bir tehdit olan iklim değişikliği sorunlara çözüm bulmayı amaçlamaktadır. Gelişmiş toplumlar fosil yakıtların kullanılması sonucu atmosferde oluşan sera etkisini azaltmak için doğaya daha duyarlı enerji üretim sistemleri ile çevresel hedeflere yönelmektedir. Üretim sistemlerinde çevreye duyarlı olabilmek için Kyoto protokolü ile ortaya çıkan emisyon ticaretinden doğan piyasa temelli mekanizmaların kullanılması gerekli kılınmıştır.

Bu çalışmanın ana amacı Türkçe literatürde neredeyse değinilmeyen “iklim girişimciliği” kavramını açıklamak, iklim girişimciliği ve yeşil girişimcilik kavramları arasındaki temel benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koymaktır. Çalışmanın ana hedefi ise iklim girişimciliği tanımını Türkçe literatürde daha çok anılır olmasını sağlamak ve bu konuda bundan sonra yapılacak olan çalışmalara temel teşkil etmektir.

İklim girişimciliği ile ilgili olarak Türkçe kaynak azlığı nedeniyle tartışmalar yapılırken İklim girişimciliğinin ne olduğu, yeşil girişimcilik ile farkları, girişimcilik kavramı açısından değerlendirmeler konuya yakın olan araştırmalar okunmuş değerlendirilmiş olup burada yazılanlar, araştırmacıların konuyla ilgili okudukları yurt dışı çalışmalar sonucunda elde edip literatüre kazandırmak istedikleri değerlendirmeler ile sınırlı kalmıştır. Araştırmacılar bu çalışmanın diğer araştırmacılar tarafından okunarak değerlendirmesini ve tartışmaya açarak iklim girişimciliği kavramını daha da geliştirmesini, bu konuyla ilgili pratik değerlendirmelerini yazarlar ile de paylaşmasını beklemektedirler.

2. İKLİM GİRİŞİMCİLİĞİ İLE YEŞİL GİRİŞİMCİLİK

İklim girişimciliği, teknoloji ve inovasyon ile beslendiği zaman büyüyen bir kavramdır. İklim ve çevre girişimciliği denildiği zaman aslında yeşil finanslama dan ya da diğer geniş adıyla yeşil girişimcilikten farklı olarak çevresel zorlukları avantaja çeviren bir girişimcilik türü olarak ortaya çıktığı görülmektedir. **Yeşil girişimcilik** kavramında; taban yeşiline, gökyüzü mavisine, suyun berraklığına ve toprağın duruluğuna duyarlı, bunlar başarılılarken enerji verimliliğini ön plana alan bir çevresel girişimcilikten bahsedilmektedir. **İklim girişimciliği**, yeşil girişimciliği de kapsamakla birlikte ileride daha temiz bir geleceği planlayan Yeşil Girişimcilik ve Yeşil Finansman faaliyetlerine temel olarak; hali hazırda geçmişin kirlettiği, kirli hava, kirli toprak ya da kirli suyun hem çevreden temizlenmesi hem de bu temizlikle elde edilen faaliyetlerden para kazanılmasından bahsetmektedir. Bunları avantaj haline getirerek hem doğayı temizlerken gelir elde eden, kirliliği temizlerken tabiatın atıklarından servet edinerek, yeşil finanslama mekanizmalarına geçişi kolaylaştıran, diğer taraftan da finanslamanın çevresel faktörler arasında bir katalizör görevi kurması ile karşımıza çıkmaktadır. İş kurarken **yeşil girişimciler**; girişimi kurduklarında çevreye duyarlı birtakım teorik ve pratik uygulamalardan faydalanarak; havayı kirletmeyen, suyu bozmayan, toprağın verimini düşürmeyen yan ürün ve hizmetlerin ortaya çıkarılması ile ilgilenirler. **İklim girişimcileri** ise kirli havanın temizlenmesi için uygulanabilecek pratik çözümler, kirli suyun temizlenmesi ile ortaya çıkan atıkların tabiata yeniden kazandırılması, kirli toprağın temizlenmesinde uygulanabilecek çevre dostu fakat kimyasal çözümlerin üretimi ile ilgilenmektedirler. Kirliliğin nasıl ve ne şekilde avantaja çevrilebileceği ve bundan nasıl para kazanabileceği hususlarında ortaya fikir atar ve uygulamaya koyarlar.

Yenilenebilir enerji, döngüsel ekonomi, atık yönetimi, sürdürülebilir tarım, su ürünleri yetiştiriciliği çerçevesinden baktığımız zaman hepsinin temelinde olan şey “sürdürülebilir çevresel yönetimidir”. Yönetim kavramında yeşil girişimciler, iklim girişimcilerinden farklı olarak ölçeklendirme ve projelerini proje yaptıkları tarihten sonraki çevreyi kirletmemek üzerine kurarlar. İklim girişimcileri ise projelerinin sürdürülebilirlik etkisini de kaybetmeden çalışılacak olan bölgede bilinçlendirme çalışmalarının yapılmasından ve kirliliğin durdurulmasından önce o bölgeye maruz kalınan kirliliğin temizlenmesi çalışmalarını yürütmektedirler. Dolayısıyla sürdürülebilir etkiye kavuşturmak için **yeşil girişimciler** çok da destekleyici olmayan ve yavaş kalan düzenleyici çerçevelerle, pandemi sonrası oluşan ve kontrolü güç mali piyasaların görmezden geldiği mali kaynak yetersizlikleri ve kapasite sınırlamaları ile uğraşırken **iklim girişimcileri** bu üç sınırlamayı da avantaj haline getirmeye çalışır.

İklim girişimciliğinin de iklim odaklı iş modellerinin yeşil iş modellerinden daha geniş olanaklar sunduğunu söylemek yanlış olmaz. Fakat nedense bu konu hakkında yapılan araştırmaların sayıca azlığı söz konusudur. Yeşil girişimciliğe bakıldığında, uygulamada neyin yeterli olduğunu, yeşil uygulamayı çevreleyen kriterlerin neler olduğunu, yeşil uygulama şemsiyesi altında bir firmanın sürdürülebilirliğine gerçekten yeşil finansmanın katkısının olup olmadığı ile ilgili yapılan çalışmaların oldukça fazla olduğu görülmektedir. İklim girişimciliği olarak adlandırılan kavramın ise literatüre bakıldığında henüz gerekli değeri göremediği görülmektedir. Firmanın sürdürülebilirliğine gerçekten katkıda bulunup bulunmadığı ile ilgili olarak çerçevesi tam olarak çizilememiştir. Var olan “kötü çevresel yıkımdan” faydalanarak kar edilmeye çalışıldığı için yeşil yıkama olup olmadığı gibi üzücü eleştirilere maruz kaldığı görülmektedir. **Yeşil yıkama** olarak adlandırılan, gerçekte sürdürülebilir girişimcilik gibi

görünüp de çevreyi kirletmeye devam eden ama yeşil finansman uygulamalarının avantajlarından faydalanan bir konumda bulunup bulunmadığı gibi şüpheler hali hazırda sürdürülebilirlik, girişimcilik, iklim, kavramları ile girişimcilik kavramlarının bir arada tanımlanmasını zorlaştırmaktadır. Yeşil yıkama kavramının sınırları ise bir çok çalışmada farklı farklı çizildiğinden dolayı ise iklim girişimciliğini yeşil finans'tan ayıran, iklim girişimciliğinin sınırlarını belirlemeyi zorlaştıran bir durum karşımıza çıkıyor gibi görünmektedir.

Birçok ülkenin yeşil finansman ve sürdürülebilirlik noktasında işletmelerle ilgili düzenlemelerinin olduğu bilinmektedir. Bunun yanında Paris iklim Anlaşması ile birlikte ortaya çıkan yeşil finanslama, karbon fonlaması, sürdürülebilir mal ve hizmet, çevreye duyarlılık gibi kavramlara bakıldığında sosyal etki yaratmayı amaçlayan işletmelerin bu konulara daha fazla ilgi gösterdiği görülmektedir. Sosyal amaçlar, iklim girişimciliğini engelleyici bir etkiye sahip olup olmadığı sorusunun cevabı henüz araştırılmaktadır. Kadın girişimciliği, sosyal girişimcilik gibi dezavantajlı kavramların anlatıldığı bakış açısı ile yola çıkıldığında iklim girişimciliğinin ilgilendiği konularda aslında eşit olmayan erişim ve fırsatlarla anılmak anlamına gelmektedir. İklim girişimciliği denildiğinde literatürde **yeşil yıkama** olarak geçen ve biraz önce tanımını yapılan Sürdürülebilir-miş gibi görünen ama sürdürülebilirlikten çok uzak hususlar haneleri ilgili şirketlerden soğutmak da kurumları ilgili şirketlere destek çıkmaya göre etmekten alıkoymak da ve toplum içerisinde iklim girişimciliği kavramının yeşil finans'ta birlikte anılmasına yol açmaktadır. İklim kırılganlığının da olduğu gerçeğinden hareketle iklim konusunda ve çevresel çözümler konusunda iklim girişimciliği ile eşit finansman konularının temel olarak birbirinden nasıl ayırt edilmesi gerektiği ile ilgili hususlar bu çalışmanın alanına girmektedir. Bu manada iklim girişimciliğinin konu hatlarının daha da belirginleşmesi ve anlaşılması için yapısal, örgütsel modellere ihtiyaç var gibi gözükmektedir.

3. LİTERATÜR TARAMASI

Çelikkol (2015) çalışmada Atmosferdeki sera gazı emisyonu artışına bağlı olarak küresel ısınmanın da arttığı, bu durumun iklim değişikliklerine, bazı alışılmadık çevresel olaylara ve dolayısıyla büyüme ve kalkınma üzerinde olumsuz etkileri üzerine çalışmıştır. *Çıtak (2016)* çalışmada sera gazı salınımlarının azaltılması ve iklim değişikliği ile mücadelede piyasa temelli iktisadi bir çözüm olan ve karbon salınımı azaltım finansmanına rasyonel bir zemin yaratan karbon piyasaları üzerine çalışmıştır. *Keskin (2016)* çalışmada çevresel bozulmayı durdurmaya katkı verecek unsurlardan biri olan yeşil girişimcilik faaliyetleri üzerine çalışmıştır. *Efeoğlu (2014)* çalışmada çevresel sorunlara girişimci bir perspektiften bakan yeni bakış açısı eko-girişimcilik faaliyetleri üzerine çalışmıştır. *Habip (2020)* çalışmada çevrenin korunması ve iyileştirilmesini esas alan sürdürülebilirliği ön planda tutarak faaliyet gösteren yeşil girişimcilik stratejileri üzerine çalışmıştır. *Tunahan (2010)* çalışmada küresel İklim Değişikliğini Azaltmanın Bir Yolu Olarak Karbon piyasalarının yapısını açıklamaya çalışmıştır. *Uyar (2011)* çalışmada küresel iklim değişikliğini önlemede bir araç olarak ortaya çıkan karbon piyasaları ve bu sistemin muhasebe uygulamalarında meydana getireceği değişimler üzerinde çalışmıştır. *George (2021)* çalışmada iklim değişikliğiyle mücadele etmek ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek için büyük zorlukların ele alınmasına yardımcı olan sürdürülebilirliğin toplum üzerinde olumlu etki potansiyeli olan girişimcilik, yenilikçilik ve strateji üzerine çalışmıştır. *Demirel vd (2019)* çalışmada acil çözümler gerektiren çevre sorunlarına yanıt olarak dünya çapında yeşil start-up'ların sayısı istikrarlı bir şekilde artarken, bu tür girişimlerin davranışları ve performansı hakkında çalışmıştır. *Stephan (2012)* çalışmada karbon piyasası planlarının oluşturulduğu süreçlere ve karbon piyasalarının yaratılmasında belirli aktörlerin rolü üzerine çalışmıştır. *Stephan (2015)* çalışmada küresel girişimlerin merkezinde yer almaya devam eden sera gazı artımlarının ekolojik pazarlar, iklim değişikliği ve çevre politikaları üzerindeki etkilerine değinmiştir. *Seymen (2017)* çalışmada öğrenen organizasyon ve iç girişimcilik anlayışı arasında ilişkiyi açıklamaya çalışmıştır.

4. İKLİM GİRİŞİMCİLİĞİ ALT YAPISI

İklim girişimciliği, yeşil girişimcilik kavramlarına temelde daha önceki kısımlarda açıklık getirilmiştir. Bu kısımda daha geniş bakış açısıyla iklim girişimciliği ek bir takım kavramlar ile birleştirilecek ve literatür de sıkça karşılaşılmayan bir kavram girişimciliğin diğer alt başlıklarıyla birleştirilmeye çalışılacaktır. Toprak, gıda ve hayat için temel teşkil eden iklim için yeni yatırım ve kaynak alanların açılması ile ek unsurlar klasik girişimcilik iklimi içinde ele alınabilir duruma gelmiştir. İklim girişimciliği denildiğinde özellikle iklim değişikliğini fırsata çevirmek isteyen ayrıca çevrenin daha da çok kirletilmesini engelleyici bir takım yenilikleri ortaya çıkarmak, daha önceden ortaya çıkarılmış olan yenilikleri takip ederek doğru stratejilerle çevreye uygun şekilde ayakta kalabilmeyi ve böylece nitelikli çalışmaları desteklemek adına çalışmalarda bulunmak anlaşılmaktadır.

Buldukları örgüt içinde ve dışında iklim ile ilgili yenilik faaliyetlerinin gelişmesine katkı sağlamak, örgüt içi ve dışında girişimcilerin algıladıkları girişimcilik ortamına çevreye duyarlı ve katkı sağlayıcı hale getirmek iklim girişimciliğinin ana amacını oluşturmaktadır. İklim girişimcileri diğerlerinden farklı olarak yeşil finanslama

stratejilerinin altında fırsatları paraya dönüştürerek hem servet yaratma fonksiyonunu hem de servet yaratma faaliyeti ile birlikte çevreye duyarlı yenilikçi faaliyetlerde bulunma faaliyetlerin açıklanmıştır. i kapsamaktadır.

İklim girişimciliği ile ilgili girişimcilik ortamının dinamikleri Tablo 1 'de açıklanmıştır.

Tablo 1: İklim Girişimciliği Öğeleri

Girişimcilik Ortamı Öğeleri	Öğelere Ait Olası Faaliyetler
Proje Geliştirme Desteği	: İklim girişimcileri Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesinde Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü başta olmak üzere ilgili genel müdürlükler ile iştişare halinde olarak proje önerileri sunabilir.
Adil Ödüllendirme Sistemini Korumak	: İklim girişimciliği konusunda çalışacak olan tüzel kişilikler iç ve dış paydaş ayırt etmeksizin her türlü ödül sisteminde iklim girişimcisi lideri pozisyonu ile ödül sisteminde adil davranmalı ve yapılan etkinliklerde çevre konusunda yapılan faaliyetlerin önder isimlerinin yazınlarında/projelerde yer almasını sağlamalıdır.
Riske Tolerans Tanımak	: İklim girişimcileri her türlü riski girişimcilik iklimine de uygun olarak tolere edebilir olmalıdırlar
Fikir Geliştirme Desteğinde Bulunmak	: İklim girişimcileri sektörün önde gelen temsilcileri ile “bir sektörün masaya yatırarak” düzenli toplantılar icra etmelidir
Bağımsız fikirlerin birbirini etkilemesine izin vermeyen bir özerklik anlayışı içinde olmak	: İklim konusunda her fikrin temel amacının birbiriyle bağlantılı olduğunu unutmadan bağımsız çalışma gruplarının desteklemesine dikkat edilmeli ve iklim girişimci lider bu noktada ekibi vasıtası ile gruba fikrini geliştirme konusunda iç ve dış destek vermelidir
Örgüt içi ve Dışı Etkileri Avantaja Çevirmek	: Alanında uzman kişilerin yanında fikir sahibi herkesin katılımıyla, oluşması muhtemel olumsuz bir etkinin işletme tarafından olumlu bir hale nasıl getirileceği konusunda danışma kurulunun işler halde tutulması gerekmektedir.

İklim Girişimcisi girişimci kişilik nitelikleri ise Tablo 2’de anlatılmıştır.

Tablo 2: İklim Girişimcisi Nitelikleri

Girişimci Nitelikleri	
Yenilikçi bakış açısı	: İklim girişimcileri var olan çevresel olumsuzluktan servet edinme ve bu serveti tekrar temiz çevrenin kullanımına sunma gayretinde olan kişilerdir.
Risk Alabilme Yeteneği	: İklim girişimcileri sosyal amaç ve kar amacı da göttüklerinden değişen kanun/ yönetmelik/ toplum yapısı/ hızla değişen mali yapı/ vergilendirme unsurları konusunda hareket yeteneğine sahip olan ve risk havuzu oluşturarak bunlar hakkında öncesinde önlem alabilen kişilerdir.
Başarı Arzusu	: İklim girişimcilerin ana beklentisi hem servet edinmek hem de işletmelerine katacakları değer ve kar kavramlarıdır. Faaliyet sonuçları çevresel kötü etkilerden kurtulmak olduğu için sosyal sorumluluk bilinciyle başarı arzusunu bir araya getirmiş kişilerdir.
Bağımsızlık Arzusu	: İklim girişimcileri çevreye duyarlılık kapsamında iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak için korunamamış olanı temizlemek veya tekrar çevreye kazandırmak faaliyetlerini yerine getirirken faaliyet ve fikirlerinde girişimci bağımsız düşüncüyü bağımsız duyarlı düşüncüyü taşıyan kişilerdir.
Yetki Devrine Sıcak Bakmak	: İklim girişimcileri girişimcilik ekosisteminin bir gereği olarak nihai hedefe ulaşmada astlarına yetki devri yapabilen lider kişilerdir.
Birlikte İş yapma ve Uyum kapasitesi	: İklim girişimcileri yukarıda sayılan iki amacı da yerine getirmek için kanun ve yönetmelikler ile devletin gözetimi ve denetiminden çıkmamak koşulu ile birlikte iş yapma ve uyum kapasitesine sahip olan iç ve dış paydaşları ile sorunsuz çalışan kişilerdir.

Girişimci davranış şekli bilindiği haliyle kapitalist üretim şeklinin bir sonucu olarak ortaya çıkmış ve teknoloji ile birlikte hız kazanmıştır. Smith ve Cantillon tarafından tanımlandığı şekliyle günümüze kadar gelen girişimcilik tanımı içerisinde İklim girişimcisi tanımlanacak olursa;

“İklim girişimcisi, dünyada ki gelişen sanayi kültürü çerçevesinde, çevre kirliliği yaratma potansiyeli olan (çevre kirliliği yaratan) üretim çıktılarının değerlendirilerek/ birleştirilerek çevreye duyarlı bir malı/hizmeti üreten ve bu amaçla risk üstlenen bunun yanında bu konu ile ilgili kurulan işletmeye liderlik eden kişi olarak tanımlanmaktadır.”

İklim girişimcisi, iklim değişikliğinden faydalanarak iş yaratma potansiyeline sahip olan kişilerdir. İklim girişimcisi çevre kirliliğinin önlenmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca hali hazırda kirlenmiş olan çevresel atıklar ile ilgilendiğinden dolayı sosyal, ekonomik ve psikolojik kimi çevresel risklerin önlenmesine de katkıda bulunmaktadır. Yeşil girişimciler tarafından fark edilen fakat girmeye cesaret edilemeyen alanlarda fırsatları yakalayarak değerlendiren kişiler olarak da görülmektedir.

İklim girişimcileri yeşil çevresel faktörlerin oluşturduğu piyasanın ekonomikliğini arttırması açısından önem arz etmektedir. Ekonomik gelişmenin sağlanmasında ana oyuncu olan girişimciler aynı zamanda mevcut atıkların kaynak olarak nasıl değerlendirileceği konusuna kafa yormaktadırlar. Fırsatların azami ölçüde olduğu alanlarda çevresel riskleri elimine ederek, kendisi çevresel konularda ölçülü risk alan kişi konumundadır. İklim girişimcileri, iklim değişikliğine neden olan fakat insan ihtiyacı olduğundan dolayı geri adım atılmayan sektörlerde finansal fiziksel ve sosyal riskleri üstlenerek topluma faydalı hale nasıl getirilebileceği sorusunu sorarak iş potansiyelini

arttırmaktadır. Girişimciliğin mükemmel insan ekolünü “mükemmel çevre” ile birleştirmek, sosyolojik ve psikolojik olarak daha yaşanılabilir bir dünyada kalabilmenin mümkün olduğunu göstermek, belirsiz atıklardan fırsat çıkararak çevreye duyarlılığı en çoklayan davranışa sahip olmak iklim girişimciliğinin temel yapı taşlarını oluşturmaktadır. Yönetim ekolü değil liderlik ekolüne daha yakındırlar. Hem kendi işletmelerinde hem de çevrelerinde yaptıklarıyla iç ve dış liderlik anlayışlarını yerleştirmiş kişilerdir. Bu manada çevreye duyarlılıkta “kirlenmiş temizleyen”, “bozulmuşu iyileştiren kişiler olarak” görülmektedirler.

5. NEDEN EKO-GİRİŞİMCİLİK

Ekogirişimcilik kavramı da geniş perspektifte ele alınmış ve tam olarak yeşil girişimcilikle olan farkı ortaya henüz konamamıştır. Mal ve hizmet üretirken pozitif çevresel çıktılar elde eden faaliyetlerden oluşan eko-girişimcilik kavramı birey, toplum ve dolayısıyla piyasalara yön veren yeni bir itici güç olarak görülmektedir (Balci,2012) . 1990’ların başında ortaya çıkan eko girişimcilik kavramı literatürde ilk kez Steven Bennett’in 1991 yılında, 1980’lerin sonu ve 1990’ların başında oluşan çevre gündemi neticesinde ortaya çıkan iş fırsatları olarak ele aldığı eko-girişimcilik ile ilgili ilk temel eserlerden birisini yayınlamasıyla yerini almıştır (Efeoğlu,2014). Çevreye ilişkin sorunları çözüme adına yenilikler yapılarak ekoloji dostu ürünlerin elde edilmesi ya da üretim sistemlerinin oluşturulması esasına dayalı bir girişim türüdür (Aydın ve Çakar, 2013: 58) (aktaran Ertürk vd.,2017). Yeşil girişimciyi geleneksel girişimciden ayıran ana fark, yeşil girişimci ekonomik açıdan karlı, çevreye duyarlı ve sosyal değer yaratan bir iş modeli oluşturmak ister. Yeşil girişimciler faaliyetlerinde ve büyüme stratejilerinde çevre dostudur. Yeşil girişimcilik yeni ürün tasarımı, yeni teknolojiler ve yeni örgütsel düzenlemeler yoluyla gerçekleştirilebilir (Keskin,2016). Yeşil Girişimcilik; Bir girişimcinin, hedeflerini gerçekleştirdiği sırada işyerinin topluma olumlu şekilde katkı sağlaması ve insanlar ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerini minimize edecek şekilde uygulayabilmenin yollarını aramasıdır. Yeşil girişimcilik, işlerinin odak noktasına çevreyi koruma ve iyileştirme hedefini yerleştiren girişimcilerin faaliyetleri olarak tanımlanabilir (Göktaş ve Yıldırım,2019). Ekogirişimcilik ya da yeşil girişimcilik olarak adlandırılan çevreyi korumaya yönelik faaliyetler, işletmelerin kendisi dışında tüm paydaşlarını da ilgilendirmektedir ve karşılıklı etkileşimi ve iletişimi gerekli kılmaktadır (Schaper, 2002:12) (aktaran Kapusuz ve Çavuş, 2017). Eko-girişimcilik, Schuyler (1998) tarafından ‘kârlılık güdüsünün yanı sıra çevreyi koruma güdüsüyle hareketlerini şekillendiren girişimciler’ tarafından yapılan faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Linnanen, 2002: 38-39) (aktaran Celep, 2017). Ortakarpuz (2020) yılında yaptığı yayımla “*Top (2012) ve Cingöz (2013) ’e göre; ekoloji ve girişimcilik kavramlarının birleşiminden oluşan eko girişimcilik, gelir ve pozitif çevresel çıktılar elde etmek veya çevreye verilen zararı azaltmak için yeni iş fırsatlarının araştırıldığı bir süreç olarak ifade edilmektedir. Bu süreçte hem işletmecilik faaliyetleri gerçekleştirilmekte hem de bu faaliyetlerin doğal çevre ve paydaşlar üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Çevresel sorunlara çözüm bularak sorunların içindeki fırsatları ortaya çıkaran bir girişimcilik türüdür (Karaca, 2015: 45)*” ifadesini kullanmıştır. Buradan şu sonuca rahatlıkla ulaşılabilir: Ekogirişimcilik asla iklim girişimciliği ile bir tutulamaz. Yeni iş fırsatlarının araştırılması aslında çevreye duyarlı yeni iş fırsatlarının ortaya atılması olacaksa iklim girişimciliğinde buradaki tanımlarımızın dışında bir tanım olarak ortaya çıkacaktır. Burada iklim girişimciliği ile kavramsal çerçevede aslanan “var olan çevre kirliliğinin tüm paydaşlar üzerindeki etkisini hem azaltmak hem de ekonomiye kazandırmak üzere yapılacak olan çalışmalar” olmalıdır.

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İklim girişimciliğinin daha iyi anlaşılması için daha kapsamlı yapısal modelleri ihtiyaç vardır. Örneğin atık yönetimi yapılması iklim girişimciliği altında mı yoksa yeşil girişimcilik altında mı incelenmelidir? Atığın denizden toplanması ve denizden toplanan atığın çevreyi kirletmeyecek şekilde imha edilmesi bir iştir. İmha edilmeden topluma yeniden kazandırılması faaliyeti de imha işlemi ile birlikte mi değerlendirilmelidir? İklim girişimciliği olarak ayırmak bütün yeşil Sistem içerisinde kafa karışıklığına mı sebep olmaktadır. Yoksa sürdürülebilirlik konu başlığının bütünü anlamak zor olduğu için daha küçük parçalara ayırarak birbirleri ile bağlantılı fakat daha sınırları belli parçaların olması anlamayı ve çalışmayı daha da kolaylaştırır mı sorularını çoğaltmak mümkündür. Bu sorulara cevap verilmesi için konuyla ilgili araştırma yapan diğer araştırmacıların bu araştırmayı masaya yatırması ve burada yazılan iklim girişimciliği tanımı ile ilgili olarak bir değerlendirme yapması gerekmektedir. Literatürün konuyu sindirmesi, tartışmaya açılacak olan yeni konuları da beraberinde getirecektir.

Sonuç olarak tanımda şu şekilde bir farklılık göze çarpmaktadır.

- ✓ Eko girişimcilik asla iklim girişimciliği ile bir tutulmamalıdır. Eko girişimcilik iklim girişimciliğini kapsayıcı niteliktedir.
- ✓ İklim girişimciliği var olan çevre kirliliğinin tüm paydaşlar üzerindeki etkisini hem azaltmak hem de ekonomiye kazandırmak üzere yapılacak olan çalışmalar şeklinde sınırlanmalıdır.

- ✓ Yeşil Girişimciler girişimi kurduklarında çevreye duyarlı birtakım teorik ve pratik uygulamalardan faydalanarak; havayı kirletmeyen, suyu bozmayan, toprağın verimini düşürmeyen yan ürün ve hizmetlerin ortaya çıkarılması ile ilgilenirler.
- ✓ Eko girişimcilik eğer tanımlanacaksa ve ekonomik girişimcilik ya da ekolojik girişimcilik olacaksa o zaman hem var olan kirliliği temizlemek ile ilgili uygulamaları hem de bundan sonra çevreyi kirletmeyen iyi uygulamaları birlikte kapsayan toplu bir tanımlama ile sınırlandırılabilir.

Giriş kısmında da özetlendiği gibi bir noktayı burada tekrar tartışmaya açmakta fayda vardır. İklim girişimciliği ile ilgili olarak Türkçe kaynak azlığı nedeniyle tartışmalar yapılırken İklim girişimciliğinin ne olduğu, yeşil girişimcilik ile farkları, girişimcilik kavramı açısından değerlendirmeler konuya yakın olan araştırmalar okunmuş değerlendirilmiş olup burada yazılanlar, araştırmacıların konuyla ilgili okudukları yurt dışı çalışmalar sonucunda elde edip literatüre kazandırmak istedikleri değerlendirmeler ile sınırlı kalmıştır. Araştırmacılar bu çalışmanın diğer araştırmacılar tarafından okunarak değerlendirilmesini ve tartışmaya açarak iklim girişimciliği kavramını daha da geliştirmesini, bu konuyla ilgili pratik değerlendirmelerini yazarlar ile de paylaşmasını beklemektedirler.

KAYNAKÇA

- Celep, S. (2017). Girişimcilik Türleri: Genel Bir Çerçeve. *Maliye Finans Yazıları*, 71–93.
- Cingöz, A. (2013). Eko girişimcilik. H. Karadal (Ed.) *Girişimcilik* (1. Baskı). İstanbul:Beta Yayınları.
- Çelikkol, H. & Özkan, N. (2015). Karbon Piyasaları ve Türkiye Perspektifi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (31) , . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/4773/65710>
- Çıtak, O. S. (2016). Karbon Ayak İzi'nin Ne Kadarı Finansal Piyasalarda: Karbon Piyasalarının Performansı ve Karbon Merkez Bankasının Kurulması. *Maliye ve Finans Yazıları*, 0 (105) , 31-46 . DOI: 10.33203/mfy.312131
- Demirel, P., Li, Q. C., Rentocchini, F., & Tamvada, J. P. (2019). Born to be green: new insights into the economics and management of green entrepreneurship. *Small Business Economics*, 52(4), 759-771.
- Habip, E. & Doğan, E. (2020). Girişimcilikte Yeşil Boyut. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 9 (4), 307-318. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ssrj/issue/57659/827995>
- Efeoğlu, E. (2014). Çevreci Açından Girişim; Eko-Girişimcilik. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23 (1) , 103-118 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/32277/353224>
- George, G., Merrill, R. K., & Schillebeeckx, S. J. (2021). Digital sustainability and entrepreneurship: How digital innovations are helping tackle climate change and sustainable development. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 45(5), 999-1027.
- Göktaş, P. & Yıldırım, G. (2019). Kırsal Bölgelerde Kadın Girişimciliğinin Artırılmasına Yönelik Yeşil Girişimcilik Uygulamaları-. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (28) , 284-294 . DOI: 10.20875/Makusobed.501750
- İnce Balcı, F. (2012). Girişimciliğe Ekolojik Yaklaşım: Eko-Girişimcilik Teorik Çerçeve. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 1 (1), 187-206. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/nevsosbilen/issue/19732/211075>
- İsmail Ertan Ertürk; Mehmet Uçar; Mehmet Nuri Yıldırım, Abdurrahman Karaman; Sabır Ertekin (2017). Öğrencilerin Çevre Duyarlılığının Eko-Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Etkisi. *The Journal Of Academic Social Sciences*
- Kapusuz, A.G., Çavuş, M. F. (2017) Geçmişten Yeni Bir Kavram: Yeşil (Eko) Girişimcilik. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 52(4), 104 - 119.
- Karaca, M. (2015). Girişimciliği belirleyen kişilik özellikleri. *Yayınlanmamış doktora tezi*, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Keskin, S. (2016). Yeşil Girişimcilik. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (12) , 285-294 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yalovasosbil/issue/27392/234202>
- Linnanen, L. 2002. An Insider's Experiences with Environmental Entrepreneurship. *Greenleaf Publishing*: 71-80. (Çevrimiçi) , <http://www.greenprof.org/wp-content/uploads/2010/06/An-Insiders-Experience-with-Environmental-Entrepreneurship.pdf> , 05.06.2017.

Ortakarpuz, M. & Aydın, Ö. (2020). İhracat Performansı ile İşletmelerin Girişimcilik Özellikleri İlişkisi: Türkiye Örneği. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11 (2), 413-429 .Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/gumus/issue/55299/683139>

Top, S. (2006). Girişimcilik keşif süresi. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş

Seymen, S., & Kaygın, E. (2017). Öğrenen Organizasyon Algısı Ve İç Girişimcilik İlişkisi: Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma. Örgütsel Davranış Araştırmaları Dergisi, 2(2), 135-151.

Schaper, Michael (2010), Making Ecopreneurs: Developing Sustainable Entrepreneurship, Ashgate Publishing Group, 2nd Edition.

Stephan, B., & Paterson, M. (2012). The politics of carbon markets: an introduction. Environmental Politics, 21(4), 545-562.

Stephan, B., & Lane, R. (Eds.). (2015). The politics of carbon markets. Abingdon, England: Routledge.

Tunahan, H. (2010). Küresel İklim Değişikliğini Azaltmanın Bir Yolu Olarak Karbon Finansmanı. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (46) , 199-215 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mufad/issue/35625/395955>

Uyar, S., & Cengiz, E. (2011). Karbon (Sera Gazı) Muhasebesi. Mali Cozum Dergisi/Financial Analysis, (106).